СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 153. | Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 2 липня 1932. | VOL. XL. | No. 153. | Jersey City, N. J., Saturday, July 2, 1932. | THREE CENTS.

ВИГЛЯДИ РУЗВЕЛТА НА ДЕМОКРАТИЧНУ НОМІНАЦІЮ НА ПРЕЗИДЕНТА ЗРОСТАЮТЬ

ШИКАГО. — Делегати на демократичну конвенцію заняті тепер виключно справою номінації демократичного кандидата та президента. Ще досі не знати певно, на кого впаде вибір. Та одно можна ствердити, що нюйорський ґоверноp, Френклин Рузвелт, потягає за собою чимраз більше стейтів. При демонстраціях, які влаштовано зприводу зголошування ріжних кандидатів, було видно, що більшість делегатів є по стороні Рузвелта. Але потрібних до вибору більшости двох третин голосуючих він ще не має.

Зате найбільше ґалаcливу демонстрацію зроблено при виголошенню імени Ал Смита на кандидата. Демонстрацію зчинила головно ґалерія. Кажуть, що Рузвелт має поправді більшість, але симпатія загалу є по стороні Смита.

Крім тих двох зголошено ще кандидатури Джана Ґарнера, Алберта Річі, Мелвина Трейлора, Джеймса Ріда, Вилієма Мурея і Гери Бирда.

Сторонники Рузвелта ведуть завзяту агітацію, щоби прийти до порозуміння з тими кандидатами і перетягнути їх голоси на сторону Рузвелта.

СМИТ ОБСТОЮЄ СВОЮ КАНДИДАТУРУ.

ШИКАГО. — Деякі часописи рознесли по Америці, що Ал Смит вицофує свою кандидатуру на демократичну номінацію на президента. Смит заявив, що він завжди був на добрій стопі з газетярами і тому просить їх подати до відома загалу, що він своєї кандидатури не цофає, а докладає всіх старань, щоби бути номінованим.

СУХІ ОБЄДНУЮТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — Супроти того, що демократична платформа стала мокрою, сухі демократи не будуть закладати третьої партії й не будуть виставляти сухого кандидата на президента, але злучаться разом з сухими републиканцями і будуть старатися вибрати до конгресу самих сухих заступників. Чи це їм удасться, це інша справа.

ЕКОНОМІЧНІ СПРАВИ НА ПЕРШІМ МІСЦІ.

ШИКАГО. — Демократичні ветерани твердять, що хоч партія заявилася за знесення проґибіції, проґибіційне питання не буде рішаючим у виборчій кампанії, а тільки справи економічні. Демократи кладуть найбільшу вагу на те, що загал буде голосувати на демократичного кандидата, бо демократична програма передбачає ощадности на 1,000,000,000, а крім того податкові доходи від пива.

САМІ СЕБЕ ВИНИЩУЮТЬ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Едвард Ріґен, один з проводирів півсвіта, зістав убитий кулями з машинового кріса, коли виходив зі свого помешкання з якоюсь жінкою.

Догадуються, що це його вбили ґенґстери з Ню Джерзи, котрі ривалізували з ним в ґенґстерськім бизнесі.

В НІКАРАҐВІ ДАЛІ НЕСПОКОЇ.

НІКАРАҐВА. — Ляйтнант Роберто Ґонзалес з народньої ґвардії вбив американського сержанта Едварда Шмірера, а потім утік разом з чотирма іншими жовнірами з ґвардії.

Доносять теж про дальші сутички ґвардії з повстанцями, в яких падають жертви по обидвох сторонах. Разом з тим подають, що дезерції з народньої ґвардії збільшаються з кождим днем.

ЗНОВУ ВИКРАДЕННЯ.

СЕЙНТ ПОЛ (Мінесота). — Два чоловіки вхопили Гаскела Бона, літ 20, сина богатого промисловця, як він вертався з роботи до дому автомобілем, котрим керував шофер.

Ті, що Бона вхопили, залишили неграмотно написану картку, в якій відгрожуються, що вбють його, якщо не дістануть викупу в сумі $35,000.

ТЮРМА ЗА ПІДРОБЛЮВАННЯ ІМІҐРАЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ.

НЮ ЙОРК. — Федеральний судія Накс засудив адвоката Геролда Ван Ріпера на три роки тюрми за те, що допомагав чужинцям діставати горожанські папери ошуканчим способом. Разом з ним засуджено теж Лія Лівайна, котрий достарчував Наксови підроблені посвідки законного прибуття чужинців до Злучених Держав.

ҐРЕЦІЯ НЕ ХОЧЕ ПЛАТИТИ.

ВАШИНГТОН. — Ґреція повідомила через свого заступника департамент стейту, що не заплатить $130,000 на конто довгу, який виносить $30,292,000.

Уряд зажурений не так тою малою сумою, як тим, що таксамо поступлять цілком, певно й інші держави, і не будуть платити довгів. А буджет злагоджено на тій підставі, що ті довги будуть сплачені.

ЩЕ ПРО ЦЕНЗУРУ ЛИСТІВ У ПОЛЬЩІ.

Омелян Верхола пише у львівськім „Ділі": На днях надіслано на мою адресу поручений лист із Парижа. Повідомлення (рецепіс) надіслала головна почта, митний уряд. Коли я зголосився по лист, урядовець, не питаючи мене нічого, розпечатав його. В середині був памятковий хрест (Ш. Залізної Дивізії ген. Удовиченка). З ним пішов він у якісь закамарки і по деякім часі вернувся та заявив, що посилки не видасть, а я маю зголоситися ще раз за 2—3 дні. Нічого не поміг мій спротив. Третього дня я зголосився, але посилки таки не дістав, бо почта завернула її з поворотом до Парижа. На запит, чому це зроблено, сказав мені урядовець, що на хресті знаходиться „тен такі заказани в Польсце знак", себто тризуб.

З „РАЮ" И ТРАКТОРА.

В районі села Майкова на Рівенщині, по той бік кордону, працювали большевицькі трактори, орючи землю під засів. Інструктор тракторів, переїжджаючи над самим кордоном, нагло зіскочив з машини, перебіг через кордон і віддався в руки сторожі КОП-у. Втечу з большевії пояснив тим, що там панують неможливі умовини життя, які годі витримати. Отак трактори мусіли працювати навіть у день 1 травня, щоб люди не святкували Великодня, який на цей день припадав.

ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ФІЛЬМИ.

З приводу висвітлення у Відні большевицької фільми „Пісня про розцвіт" прийшло в одному кіні до великої демонстрації публики. Фільма ображує сильно релігійні почування, представляючи несмачним і драстичним способом перемінювання церков і монастирів у Радянщині на комуністичні і безбожницькі будинки. Прикликаний комісар поліції сконфіскував негайно фільму і зробив донесення до прокуратури.

ТАЙНІ ВІЙСЬКОВІ ДОКУМЕНТИ В ТЕЦІ КОМУНІСТА.

Париський „Матен" повідомляє, що в руки французької поліції впала тека з тайними військовими документами, які в дорозі з Парижа до Ст. Назар згубив комуніст Ґотіє. В теці були тайні військові мапки і документи, що торкаються оборони Франції, фортифікацій арсеналів і воєнних пристаней. Крім того були шифровані письма московського комітерну. За Ґотіє шукає пильно поліція. Він вискочив із потягу, коли хотіли його арештувати.

ОБМАНСТВО З ДИТИНОЮ.

Анна Вуйцік із Суходолу, пов. Чортків, рішила вимусити від заможного господаря Івана Глушка два морги поля або суму 100 долярів і заскаржила його за аліментацію, мовлячи, що він батько її нешлюбної дитини. В часі розправи вийшло на яву, що Анна не була віколи матірю, а дитину купила собі в Бучачі за 8 зол. від якоїсь Анни Просняк і тим способом шантажувала Глушка. Справою занявся карний суд.

НІМЕЦЬКІ ФОРТИФІКАЦІЇ НА ПОЛЬСЬКІЙ ҐРАНИЦІ.

Східно-пруська преса подала комунікат військової влади, з якого виходить, що міністерство Райхсвери зачне в найближчому часі будувати великі фортифікації у Вармії, де буде утворений т. зв. гайльсберський трикутник. За причину цієї оборонної акції подають зачіпну поставу Польщі, покликуючись при цьому на недавні ревеляції деяких англійських часописів. В польських політичних колах пояснюють, що гайльсберський трикутник матиме значіння не так для оборони, як радше як операційна точка супроти Польщі. Вказують при цьому на факт, що східно-пруська ґраниця знаходиться ледви 120 км. від Варшави.

ХТО ТАКИЙ ҐОРҐУЛОВ.

Слідство в справі Ґорґулова, вбивника французького президента Думера, викрило цікаві подробиці з його побуту в Чехословаччині, що кидають світло на його моральну вартість. Ґорґулов оженився три рази в Чехословаччині і зі всіми трома жінками розвівся, давшись пізнати як людина брутальна, що знущалась над своїми жертвами. Женився тільки на те, щоби дістати від жінок гроші на пиятику і розгульне життя. Вкінці мав любовницю, від якої виманив 20,000 корон і пропутав. Коли осягнув докторський степень і став лікарем, не занехав свого способу життя, а заробляючи мало, натягав дальше свої любовниці.

ПОЖЕЖІ.

В Поникві (пов. Броди) вибухла пожежа в стодолі Прокопа Гаврилюка. Вогонь перекинувся на сусідні будинки Сильвестра Дубини, Микити Скруха та Якима Громяка. Згоріли хати й господарські будинки. Шкоди є на кілька тисяч зол. Підчас ратування попарив собі тяжко обі руки та праву ногу Ілля Гаврилюк. Його відвезли до шпиталю. Пожежа повстала з папіроски, що її кинув Ілько Гаврилюк. — Фр. Вітошинська в Карківцях (пов. Копичинці) підпалила свої будинки й повісилася на підрі в горіючій хаті. Зробила це тому, бо її обманули кількох ошуканців і вона продала все своє майно, а гроші з ними розтратила. Критичного дня Вітошинська мала своє майно передати новому власникови Бушинському. Чоловік Вітошинської жиє в Америці. Будинки й тіло Вітошинської згоріли до тла.

БАРВЛЕННЯ ДЕРЕВ НА ПНІ.

Багато людей продумували над найкращим способом барвлення дерева, щоб надати йому тревалу краску. Чимало проб покінчилося невдачею. Аж в останніх часах приміниили в Америці нову німецьку методу барвлення дерева, а саме барвлення на пні. Полягає вона на цім, що з високо уміщеного збірника допроваджують крізь кавчукові рурки до виверчених у пні отворів спеціяльний барвник. Роблять це на весну, коли в дереві знаходиться найбільше соків. Операція така є досить коштовна, але дає такі гарні висліди, що не мабуть зовсім не зневолять американських продуцентів, які хочуть відвинити нові ринки на барвлене дерево.

Т-ВО ОПІКИ НАД ФАХОВИМ ШКІЛЬНИЦТВОМ.

Під впливом люблинської промислово-торговельної палати, до компетенції якої належать справи Волині, в Луцьку має повстати товариство опіки над фаховим шкільництвом. Звичайно, над польським. На північно-західних землях нема ні одної української фахової школи.

ПОЛІЦІЙНА РЕВІЗІЯ В ПОМЕШКАННІ ПОСЛА КУЗИКА.

В часі побуту посла Ст. Кузика у Львові відбулася в його помешканні в Рогатині поліційна ревізія, яка не дала ніякого висліду. За чим шукали, не відомо.

ПРОБУВАВ ЇХАТИ „ЗАЙЦЕМ" НА ЛІТАКУ.

З маленької комірки на заді літака Панамериканського Воздушного Товариства, що прибув з Панами до Маями (Флорида) по дводеннім леті, добуто 25-літнього Німця Павла Кайзера, котрий закрався на літак, щоби пролетіти „зайцем", себто без відома летунів, до Америки. Кайзера, безпритомного з виснаження, арештовано й задержано для депортації.

„САМОГОН".

В Луцьку відбулася конференція в справі сильного розвитку на Волині тайного горальництва. Конференція відбулася під головуванням віцеміністра скарбу, Ястржембського, й при участи воєводи, презеса скарбової палати, представників судівництва, дирекції лісів, корпусу охорони кордонів і т. д. Віцемін. Ястржембський, вказуючи на величезні розміри тайної продукції „самогону", бачить у цьому сильне обниження почуття пересупства. Місцевйж громадські чинники бачать причини цього явища з одного боку в гальмуванні по селах протиалькогольної акції, а з другого боку в тому, що молодь, позбавлена культурно-освітних організацій і розумних розваг, мусить виладовувати свою енергію в бешкетах, гулянках, пиятиці й розбишацтві.

ЗНАЙШЛИ ВКРАДЕНУ ДИТИНУ.

У Львові пропала була 2-літня Штернберг. Її вкрали якісь дві жінки, а поліція віднайшла дитину в Бродах у Жидівки Каганової.

ФОСҐЕН.

Фосґен — це один із найбільш трійливих газів, що мають велике применіння у війні. Вперше відкрив його Деві в 1811 р., піддавши мішанину окису вугля і хльору безпосередньому ділянні соняшних промінів. Від Девія одержав оцей новий газ назву фосґену, т. з. зродженого зі світла. В звичайній температурі це безбарвний газ, а при температурі нижчій від 8 степенів безбарвний плин. Коли він дістанеться до леґенів, спричинює смерть (душить). Фосґен є тяжчий від повітря і через це тримається при землі, вповнюючи при тому всякі заглиблення. В техніці має він велике применіння, бо можна з нього незвичайно легко виділити хльор, потрібний у фарбярському промислі.

Найкращим середником проти затруття фосґеном є довге вдихування чистого кисня.

РОБЛЯТЬ ОСТАННІ ЗМАГАННЯ ДО ВРАТУВАННЯ ЛЬОЗАНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

НІМЕЧЧИНА ЧЕКАЄ НОВИХ ПРЕДЛОЖЕНЬ ЗІ СТОРОНИ ДЕРЖАВ БУВШОЇ АНТАНТИ.

ЛЬОЗАННА (Швайцарія). — Англійський премієр-міністер Мек Донелд робить великі зусилля, щоб уратувати від повного розбиття льозанську конференцію по міжнародним боргам та репараціям. Останнє побачення німецького канцлера фон Папена з французьким премієр-міністром Еріотом пройшло дуже неспокійно й закінчилося сваркою. Кажуть, що фон Папен, лишаючи Еріота, не подав йому руки.

Тепер Мек Донелд старається знову звести їх на переговори, а тимчасом усі держави, учасниці конференції, виробляють спільно своє предложення Німеччині. Німецька делеґація в цих нарадах участи не бере, а чекає повідомлення про їх вислід. Лише крайні оптимісти сподіваються, що Мек Донелд знайде якісь шляхи до вратування конференції. Назагал же переконання таке, що конференція вже фактично розбилась, не зробивши нічого позитивного.

АМЕРИКА ДАЛІ ПІДТРИМУЄ СВІЙ ПЛЯН ОБЕЗЗБРОЄННЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Підчас зустрічі делеґацій від Америки, Франції та Англії американський делеґат Гібсон катеґорично заявив, що Америка домагається, щоб ще до вакацій конференції по міжнародньому обеззброєнню був розглянений плян президента Гувера й щоб зроблено хоч засадничі ухвали. Тоді технічні комісії зможуть підчас вакацій працювати над технічною стороною предложення президента Гувера, скоротити на 25% всі збройні сили всіх держав.

Французька делеґація схиляється до того, що дійсно треба засадничо обговорити предложення Гувера та ухвалити певні рішення. Тому можна сподіватися, що ще до вакацій конференція скаже своє слово в цій справі.

НІМЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗМЕНШЕННЯ ПРОЦЕНТІВ НА ЇХ БОРГИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецька делеґація на конференції по міжнародним приватним боргам поставить як своє головне домагання вимогу, щоби відсотки на всі німецькі міжнародні приватні борги були зменшені з 6 й 7 процентів до 2 і 3%. При цьому Німці прирікають, що не будуть домагатись інших полекш у сплаті приватних своїх позичок, а будуть сплачувати їх точно в призначені терміни.

Ця конференція відбудеться в Льондоні. Це буде перша з низки такого роду конференцій, які визначені на майбутнє до скликання частіше, щоб завчасу приймати відповідні міри й не доводити до якихось фінансових крахів.

БЕЗРОБІТТЯ ДУЖЕ ЗБІЛЬШИЛОСЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Інтернаціональне Міжнародне Робітниче Бюро підрахувало, що за останній рік безробіття в шістьох головних індустріяльних країнах Европи збільшилося на 50%. В Німеччині, Британії, Чехословаччині, Італії, Франції та Австрії скількість зареєстрованих безробітних досягає 11,611,744.

Коли до цього ще взяти на увагу те, що в цих державах не помічалося ніде звичайного збільшення робіт у звязку з весною, то треба вважати, що становище безробіття стає все гіршим.

ПОСЛАБЛЮЮТЬ РЕЖІМ В ІНДІЇ.

СІМЛЯ (Індія). — Становище в Індії тепер настільки стало спокійнішим, що уряд рішив знести виімкові правила охорони порядку й спокою, котрі дотепер були в деяких провінціях Індії, впроваджені в часі масових демонстрацій та активних виступів індійських націоналістів. Разом з тим уряд попереджує, що вразі поновлення терору, чи масових демонстрацій, знов буде заведений суворий адміністративно-воєнний режім.

ІРЛЯНДСЬКІ ФАРМЕРИ ЗАНЕПОКОЄНІ.

ДУБЛИН (Ірляндія). — Рішення англійського уряду впровадити високе мито на всі продукти фармерства та на фабрикати й сировину, що будуть привозитися до Англії з Ірляндії, викликало велике занепокоєння серед фармерів. З заведенням такого мита припиниться фактично експорт з Ірляндії до Англії, який є головною основою всього економічного життя маленької островної країни.

Англійський уряд вирішив впровадити поспішно таке мито, щоб ним покрити ті суми, які уряд Де Валери відмовився сплачувати Англії за сконфіскованi Ірляндією землі в англійських землевласників. Фармери вважають, що заведення мита на їх продукти експорту до Англії дуже скоро знищать ірляндське фармерство.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ Й ПРОГИБІЦІЯ

Знову преса, організації й приватні балачки заговорили про виборчу плятформу. Говориться цим разом про плятформу демократичної партії, і знову говориться майже виключно про одну справу, про справу прогибіції, хоча ця справа по суті не є справою першорядної ваги й для висування її на перший плян істнує хіба тільки те оправдання, що ця справа не дає вирішувати інших справ.

Прогибіційна плятформа демократичної партії зараз у першому реченню заявляється недвозначно за відкликання прогибіції. Конгрес мав би предложити сейчас поправку до конституції відповідним конвенціям по стейтах, скликаним спеціяльно для цеї справи. Поправка мала би бути того роду, щоби з того зросла тверезість, старий салун щоб не міг вернутися та щоб стейтовий уряд мав повну контролю над торговлею алькогольними напитками. Федеральний уряд мав би помагати стейтовим урядам охороняти стейти перед ввозом трунків із заграниці. Заки ця переміна конституції стане обовязувати, конгрес мав би вже тепер змодифікувати закон Волстеда й дозволити виріб слабих трунків.

Це була пропозиція більшости резолюційного комітету. Меншість пропонувала дещо іншу плятформу в цій справі. Партія мала лише заявитися за якнайскорше віддання відклику прогибіції стейтовими конвенціями та за гарантування федеральної захорони для тих стейтів, що бажають задержати прогибіцію. Цю пропозицію деякі делєгати попирали гарними бесідами, але пропозиція більшости перейшла подавляючою скількістю голосів.

Своєю виразно антипрогибіційною плятформою демократична партія поставилась у виразну опозицію до републиканської партії, котра у своїм старанню погодити крайніх прогибіціоністів і антипрогибіціоністів установила плятформу, яка з одного боку похвалює прогибіцію як здобуток, а з другої сторони радить передати справу стейтам, хочби ці хотіли її відкликати. Як показують факти, републиканці своїм подвійним становищем довели до того, що з їх програми невдоволені ні прогибіціоністи ні антипрогибіціоністи. Збогачена досвідом републиканської партії, демократична партія станула на виразнім протипрогибіційнім становищі. З цеї плятформи прогибіціоністи певно не будуть вдоволені, але зате за неї станутъ бодай противники прогибіції. Котра політика краща, можуть показати вибори.

О. Сновида.

КРАХ КОЛЄКТИВІЗАЦІЇ Й ГОЛОД НА УКРАЇНІ

Грізні вістки приходять з совітської України й з Росії. Як доносять большевицькі джерела, до 10. травня в цілім СССР. **засіяно замісць плянованих 107 міліонів гектарів лише 32 міл. га., отже менше як третину.** На Україні, в урожайній Київщині, на 1 червня засіяно лише 40% пляну. А 1-го червня — це останній термін. По нім сіяти нема як. Отже більше вже не засівають, а коли — на приказ влади — таки засіють, то нічого не вийде. Країні грозить голод. Але не тільки голод хліба, але й мяса.

Хто винен? Очевидно, **большевицька влада шукає винних скрізь**, і в „кулаках", і в своїх кепських урядниках, — **але не там, де тих винних шукати треба: в самій московській системі.** Винна сама абсурдна система, сама колєктивізація. На приказ згори — колєктивізувалося (на папері) як найбільше, число колхозів росло мов гриби по дощі — але дбалося про **формальну** сторону справи, а про упорядкування колхозів — не дбав ніхто: не було машин, ні тракторів, гинула худоба, колхозник робив саботаж. Тодіто під натиском партії — **рішився Сталін на ризикований шлях: на проголошення вільної торговлі.** Але — як тепер вже показалося — **і це до нічого не допровадить.** По перше — **селяни розпродують не тільки „лішкі" (зайвину), але й просто інвентар**: мовляв, не наше, державне, всеодно держава повинна про нас дбати на слідуючий рік... А по друге — **вже не хоуть селяни приймати совітського гроша. Бо за нього нема чого купувати.** Отже жадають товарів у заміну за продукти рільництва. **А товарів теж нема...**

Втаємничені оповідають, що в Кремлі панує настрій близький до паніки. **Говорять про ліквідацію колхозів, про їх поділ. Ходять чутки про бунти робітників і про фермент у червоній армії. Останні чутки не заслугували, може, на довіря, колиб ми не читали про них в офіціозі червоної армії — в „Красной Звезде".** Правда, там не говориться про незадоволення, але натомісць про те, що треба уважніше ставитися місцевій владі до родин червоноармійців, не конфіскувати їх маєтків, не пускати з торбами і т. д. Ясно, що славнозвісні „листи до солдатів", які ідуть з села до касарень і які не дають спати совітським достойникам — **вже обробляють громадську думку в армії на некорисць Совітам.**

Коротко: **політика колєктивізації скрахувала на цілій лінії.** В тойчас, коли в 1929 р. загальний збір збіжа в СССР. виносив 10 міліонів сотнарів, в 1930 — 21 міліонів сотнарів, то тепер по чотирох роках пятилітки, **він спав знову до 10 міліонів 1929 року.** А населення від того часу збільшилося на кілька міліонів осіб.

Ось що пише совітський кореспондент одної (не ворожої совітам) німецької газети — "Фошіссе Цайтунг" з України: **„Українська житниця Росії є напередодні голоду.. І до цього допровадила не посуха, не напад сарани, не кепський урожай, лише — надмірне темпо соціялізації.** Селянські маси потекли до міст, аби продати витвори праці своїх рук взамін за хліб. **На одеських базарах — довгі ряди селян, старих, молодих, жінок і дівчат. Знеможені від недоїдання, стоять вони по вулицях, пропонуючи свої марні пожитки:** старі діраві чоботи, хустки... Кавалок хліба (3 фунти) коштує 7 рублів, кусник сала, як дві коробки сірників завбільшки — 5 руб. Мішок кукурузяної муки — 50 руб. Правдивої муки нема. І продають не „кулаки", а соціялізовані колхозники, або „незаможники", **яких соціялізація допровадила до жебрацтва і руїни".**

Стільки кореспондент. А таких голосів можна було би назбирати богато... **Україна, найбагатший край в Европі, який ще по чотирох роках страшної війни в 1918 р. годував себе, Росію й Німеччину з Австрією — гине з голоду в крівавих пазурах московського завоївника.**

Криза капіталізму своїм найтяжчим кінцем ударила Москву. В той час, як на Заході та криза прискорила перемогу — не соціялізму, а фашизму (в Італії, Німеччині, Угорщині і т. д.), в той же час в самій Московщині — ця криза підірвала торговлю. Решту довершила безумна колєктивізація.

Перепуджена несподіваним висліддом своєї абсурдної системи — політика Совітів іде зигзагами. Крок уперед на шляху колєктивізації — крок узад. Але й крок узад (**повторення ленінського „непу"**) — **серед умовин зруйнованої економічно країни — не може вже дати тих наслідків, які дав за Леніна. Тепер „передишка" не удасться й нічого вже не поможе.**

Певними, хоч повільними кроками, совітський режім хилиться до свого упадку...

ОСТАННІЙ ПРИВІТ.

(На спомин В. Сіменовичеви).

Останній раз у стіп могили
Склонімо голови свої.
Прийми поклін, Душе блаженна,
Прийми за щирі труди Твої.

В зараній юних днів пізнав Ти
Той шлях, що сміло ним ходив.
Ти клав без втоми труду многo,
Бог Твої труди благословив.

Во вік слова Твої між нами
Живі: не вмерли, не помруть,
Лиш створять скарб перлин богатих,
А може в славу ще зростуть...

Сильним борцем Ти був на умі,
Ніхто не збив тебе з мети.
Ти йшов до світла правди й волі,
Ти знав прапор свій берегти.

Ти був символом емігранта,
Ділив з ним смуток свій і жаль.
Кував ти долю України,
Як беріг плесом морських фаль.

О Батьку! Батьку! Замкнув Ти очи,
Наніс Ти смуток кругом на всіх:
Запечатали Тебе без прощань,
Без слів подяки друзів Твоїх.

За що зневагу Тобі вчинили
Хорі калікі римських палат?
Ти жив спокійно, в згоді постійно
Долею спільно ділились, як брат.

Юдина пімста на тих, що сміло
В життю працюють, як, Батьку, Ти
Борню вів сміло за святе діло,
Щоб лиш до мети скорше дійти.

Заснув Ти, Батьку, спи сном спокійно,
Слова Христові хоч в сні згадай;
Прости калікам в останній хвилі,
Забудь ті кривди, не памятай.

Прощай же, Батьку, Душе блаженна,
Поклін останній від нас прийми.
Земля нерідна хай пером стане,
Боже! Блаженну душу помяни.

Матвій Костишин.

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітного апарату, а в мішаній — доповнює її занедбання чи недогляди в освітній роботі. — Скількиж більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа" в старому краю! Памятаймо на це!

МОДЕСТ ЛЕВИЦЬКИЙ

(Посмертна згадка).

Саме дістали ми звістку про смерть нашого відомого письменника Модеста Левицького, що помер у Луцьку 16 травня ц. р. у 66-тім р. життя. (Похорон в пятницю, 17 червня). Саме цього року минає 35 літ від його першого літературного дебюту.

Походив він зі старої української шляхти Левицьких; був сином мирового посередника, переконаного „народника" й оборонця інтересів селянської людности, внуком священика села Олешна на Поділлі, де виконував обовязки духовників рід Левицьких. Народився 25 липня 1866 р. в селі Вихилівці, проскурівського повіту, скінчив камянецьку гімназію у 1884 р. й два фатультети Київського Университету: історично-фільольогічний у 1888 році й медичний у 1893 р.

Брав близьку участь у боротьбі з великою холерною пошестю в 1892 році, працюючи на оренбурзькій залізниці. Пізніше при кінці 1892 р. вів боротьбу з тою-же пошестю на рідній землі в гайсинському повіті на Поділлі.

Від 1893 до 1912 р. працював у ріжних місцевостях як земський, повітовий і залізничий лікар, але перебування в Ковлі в 1894—1898 рр. мало вплив на нього через близьке знайомство з Оленою Пчілкою й Лесею Українкою.

Варт згадати, що за участь у виборах у 1906 р. до першої Державної Думи на бої поступового бльоку, його усунули з посади директора Земської Фершальської Школи в Київі як „неблагонадежного". У 1917 р. став він організатором і директором новозаснованої української гімназії.

З утворенням Української Держави при кінці 1917 р. дістав він посаду головного санітарного лікаря шляхів, у 1917 р. — радника дипльоматичної місії у Греції і в 1921 р. — голови „Українського Червоного Хреста". У 1922 р. запросили д-ра М. Левицького на лектора української мови і одночасно як лікаря української Господарської Академії в Подебрадах. У 1927 р. переїхав він на Волинь як учитель і лікар української гімназії в Луцьку.

Свої оповідання й історичні розвідки містив М. Левицький у „Науковім Вістнику" й „Київській Старині", а від 1905 р. був постійним співробітником часописів „Рада", „Світло" і „Трибуна". Вийшли окремо такі його твори: 1. Оповідання (1907); 2. Граматика української мови, Київ, 1918 р.; 3. Теорія письменства, Подєбради, 1932 р., Луцьк, 1928 р.; 4. Читанка для позашкільної освіти, Луцьк, 1930 р. Лишились у рукописі, як нам відомо: „Спогади лікаря", „Перша руїна", історична повість з часів Андрія Боголюбського. Крім того переклав він: 1. Е. Шатріан: „Історію одного селянина"; 2. Єжа: „В досвіта" і „Дагійщина"; Сінклера „Нетри" та приготовив до друку переклади Сєнкевича "Quo vadis" Пруса „Фараона" і Лєметра „Царів".

Його праця не кінчиться списком його творів, ані його адміністраційною службою. Він мав нерв громадянина, що цікавився живо всіми суспільними справами, і як людина освічена та ідейна мав чималий вплив на своє середовище. Справа національної свідомости та чистоти рідної мови лежала йому близько серця. У громадянській праці зазнав він чимало прикрощів і злиднів. Уже під кінець життя втратив він посаду вчителя української гімназії в Луцьку за якісь наклепи перед владою.

В. Будзиновський.

ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА

(Оповідання).

(20)

— Нічого дивного, що дівчина осьтак привитала мою книжку і цілу політику. Чи вона хоч раз в життю була в культурнім товаристві, або говорила з правдиво освіченим чоловіком? Тим нема що так дуже гризтися. От дитина, і лиш повторює без мисли те, що чує від свого окруження. Почує іншу бесіду, попаде в інше окруження, то й вона стане інакше говорити. Її мозок ще не закостенів, той панський бурян дасться виполоти. Я її можу виховати собі так, як сам схочу. А стара малпа з своєю русофобією і з своїм жахом перед усім, що червоне? Вона мені пімбой байдужа! Щоби я дівчину дістав! Тоді я вже скажу старій, щоби не втиркала між нас свого носа, бо в моїй хаті я пан! Ще діждеться того, що власна її донька не буде інакше говорити, як лиш по українськи.

На другий день кравець приніс новий сальоновий одяг. Стефан надів на себе і призирався в зеркалі. Лежить так, якби сотворений на нього. Сорочка, гребінець, краватка і ..., все те новісеньке. Ще й брилянтову шпильку роздобув. Позичив від одного заможного товариша. Коли закінчив обзорини в зеркалі, був певний, що і гардеробою не побіє його суперник Рудецький.

На першу візиту до Добринських не пішов пішки, а поїхав парокінним фіякром. Льокайови, що відчинив йому двері, дав свою візитову картку. Той завів його до сальону. Цілє уряджения поразило його своєю величавістю.

— Гей,... якби то так у мене! — подумав собі Стефан. — Як з нею оженюся, то може й буде так.

Двері з сальону вели на веранду. Просто езготичний город! Там між цвітами і пальмами сиділа вона. Пішов на веранду, вона подала йому руку.

— Заки надійде мама, мушу вам щось сказати — говорила Салька. — Перед хвилею був у нас Рудецький. Формально освідчився. Мама питала мене, чи я на те пристаю. А я, ні так, ні сяк. Я сказала, що надумаюся, бо мені ще пора на таке. Тоді я сказала, бо мама надходить.

Пані Добринська приняла його, як здавалося, досить радо. Він їй ліпше сподобався, як Рудецький.

— Шкода, що нема мужа, — сказала, — поїхав на комісію і вернеться аж завтра в ночі.

Побалакали хвилю про погоду, фестин, приїзд якогось віденського достойника, про песика, якого трамвай розїхав. Перша візита буває коротка, отже Стефан підвівся. Добринська також встала і, подаючи Стефанови руку, промовила:

— Як вам час позволить, то загостіть до нас в четвер. У нас в тім дни все сходиться більше товариство.

Вдоволений вертався до дому. Ще лиш одно непокоїло його. Не дуже вдоволений був з того, що Салька не відпалила Рудецькому відразу і рішучо, лиш сказала, що „надумається".

— Як вона ще буде надумуватися, то може ще надуматися і на другий бік.

Прийшов четвер. Пізнати це можна було по тім, що Стефан від полудня туцював перед зеркалом. Нині мав мірятися з Рудецьким і до тої боротьби робив всесторонні приготування.

— Перша річ — думав — примінитися до окруження.

Він чув, що товариська вартість Рудецького основана на гумористичних монольогах. Щоби в нічім не вийти гіршим від того пустого блазня, і Стефан навчився спорe число монольогів. Проби, котрі робив перед зеркалом, вийшли вдоволяючо. Знав, що Рудецький продукується грою на фортепяні. Та й тут Стефан не боявся конкуренції. Був музикальний, грав добре і мав гарний голос.

Коли Стефан прийшов до Добринських, то уважав на кождий свій рух, на кожде своє слово. Ніхто не міг би підозрівати, яка плебейська в ньому душа і які червоні його думки. Сальоновець, як у книжці.

— Може партійку преферанса? — забалакав до нього господар дому, Добринський. — От і він заграє, — додав, показуючи на Рудецького, котрий в тій хвилі сидів при фортепяні і калічив Ліштa.

Стефан засоромився, бо він в карти грав мало, отже грав лихо.

— Тут я вже пропав — подумав. — Не дорівнаю. Рудецький славний картяр.

— Я, пане, не граю зовсім, — відповів господареви.

— Як то, цілком ні?

— Цілком. Я на карти й дивитися не можу.

— Це мені дуже подобається, — сказав Добринський і поклепав Стефана по рамени. — Це дуже добре, що не граєте. Скільки то молодих людей поруйнувалося через „коротке". Гра в карти, то дуже небезпечна забава. Марнує час і гроші.

Говорив це довго і голосно, мабуть, щоби чув Рудецький. Коли Рудецький перестав грати на фортепяні, відозвався тут і там голос признання. Від фортепяну пішов просто до зеленого столика.

Стефанови ішло нині так, неначе би в чепци родився. Випадково вправляв дома дуже часто того композитора, котрого перед хвилею грав Рудецький і грав добре. Візваний Сальокою, Стефан сів до фортепяну і заграв. І грав те, що перед хвилею грав Рудецький, і та яка ріжниця! За ввесь час його гри очи всіх гостей були звернені на нього. Живі оплески залунали, коли скінчив. Змішаний стояв під високою пальмою і німо приймав похвали гостей, самого господаря, його жінки, і теплий погляд дівчини.

— Ви дістали правдивий скарб до вашого сальону, — казали жінки до пані дому.

Все те страшно подідало на гумор Рудецького. Вже й не продукувався з своїми монольогами. З того був Стефан дуже радий, бо він не потребував нині „робити з себе блазна". Покищо й того було досить, що вже показав. Його „нічтожність" була на язиках усіх дам, старих і молодих. Всі мами доростаючих доньок острили собі зуби. Вони гадали, що Рудецький так, якби вже заручений з панною дому, отже гадали, що Стефан до їх розпорядимости. Він поводився з тактом і жадної не вріжнював. Мами не могли підозрівати його, що він вже задурився в якійсь. Всі мами вертались до пані дому по ближчі інформації про особу Стефана, бо варто би такого веселого і тактовного хлопця запросити до себе, як трапиться баль або яка інша забава. Казали також, що „варта би його десь висватати". Про те, що неодна з них хотіла би спіймати його для „своєї", не зраджувалася жадна, бо „моя того не потребує. За нею вже й так забагато хлопців „дурє". Якби хотіла, могла була вже давно віддатися".

Це, що Стефан звернув на себе увагу пань і відразу позискав собі їх симпатії, господиню дому дорешти перехилило на бік Стефана.

— Чому жадна не просила до себе Рудецького? — думала собі пані Добринська. — Бо міркують, що він уже заручений і для них пропав. Про Порубальського гадають, що він ще вільний. Дурно острите собі зуби. Я вже тепер бачу, на чім це скінчиться.

І Рудецький зміркував, що якийсь новий вітер віє. Зіритований програв нині дуже багато. Панни мали також добрий „нюх".

— Це не без причини, — думали собі, — що при вечері не Рудецький, а Порубальський сидів коло Сальки. При танцю, коли вибирали дами, Салька вибрала першого Порубальського, а не тамтого.

Коли дівчата сикували Сальку, вона сказала, паленіючи:

— Я Рудецькому лиш показала за те, що він загнівався чогось на мене і не хотів грати зі мною одного кусника на чотири руки, до котрого я цілий тиждень приготовлялася. Пан Порубальський грав зі мною, тож я мусіла відвдячитися йому.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

В ОБОРОНІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГІДНОСТИ

I.

Ювилей Української Господарської Академії в Подебрадах, у Чехословаччині, з приводу десятиліття її істнування безумовно треба зачислити до визначніщих подій у нашому національному життю.

Та скількість привитань, які одержала Академія з усіх кінців світа — від ріжних українських організацій, установ та окремих громадян, показує наочно, що **ця наша висока школа має безумовно признання серед своїх.** Правда, цей пієтизм, ця пошана до нашої єдиної політехніки серед своїх людей є річ нормальна і зрозуміла. Але та оцінка зробленої праці й осягнених наслідків, якої академія удостоїлася від чужих людей, і то дуже авторітетних, серед яких маємо імена професорів чеських високих шкіл, що викладали також і в Подебрадській Академії, а тимсамим могли приглянутися до постановки цілої справи, — кажемо **та оцінка може наповнити нас гордістю за доконане діло й укріпити віру в самих себе.** Ось, напр., як висловився у своїм привитанню про нашу школу один з почесних гостей на ювилею, **професор Ю. Стокляса,** славетній чеський біохемік та один з фундаторів модерної радіольоґії. Він каже, що **свято та ювилей академії це не тільки українська урочистість, але також і чеське свято.** Промовець, як Чех, гордий та пишається тим, що ця українська установа повстала на території Чехословаччини та у співробітництві з Чехами. **Як професор УГА він знає й високо оцінив її не лише як школу, але й як науково-дослідчу установу.** Але УГА це також громадська та національна установа. Вона **матиме** велике значіння для **майбутніх** чесько - українських **взаємин.** Всі абсольвенти її **назавжди** залишаться щирими приятелями чеського народу та пропаґаторами чесько-українського зближення. Згадуючи далі про траґіку української історії, промовець манїфестує свої симпатії до **визвольних** змагань українського народу. **Він висловлює свою непохитну віру у майбутність українського народу. Не знати ще, чи не настане такий час, коли вільна самостійна Україна прийде з допомогою загроженій Чехословацькій Репубулиці. З наукового та культурного боку український нарід виявив себе вже віддавна.** Найкращим цього доказом може бути каменярська праця Нестора хеміки, професора Горбачевського, якого професор Стокляса витає як великого фундатора модерної хемії, одного з філярів молодого чеського університету в Празі після його усамостійнення. При кінці своєї промови проф. Стокляса висловлює непохитну віру в те, що настане й для України краща доба, коли будуть здійснені її національно-визвольні змагання.

А ось що пише у свойому листі до Професорської Ради Академії державний інспектор хліборобських шкіл Чехословаччини, **професор Чванчара,** який протягом 10-тьох літ був незмінно міністерським референтом в справах академії й докладно зазнайомлений з її чинністю. Тому вони є не тільки святочкною чемністю, а й цінним виявом поглядів на академію з боку зазнайомлених з нею чеських урядових чинників.

„Знаю вашу муравлину пильність, що ви віддали своїй установі; знаю всі ваші жертви, які ви принесли своїй школі, а через те мабуть можу попередити суд історії й проголосити вже сьогодня, що **ви ціною великого особистого страждання, як душевно так і матеріяльно, зробили незабутні заслуги перед своїм народом і своєю національною ідеєю.** Можете бути задоволені з білянсу своєї праці. **Діяли ви за тяжких матеріяльних умов, працювали далеко від своєї України.** Не дивлячись на те, можете з гордістю оглянутися на свою минулу чинність та її наслідки. Дозвольте тому й мені склонити голову перед вашою працею.

„Але бій ще не є докінчений. Вам ще треба буде узброїтися великою терпеливістю, доки доведете свою установу до тихого пристановища. Знаю вашу витревалість і ваше горіння великою національною ідеєю, пересвідчений в тому, що ви матимете успіх й одним з найщасливіщих днів мого життя буде, коли я виряжатиму вас і вашу установу в славетну дорогу до вашої української Батьківщини".

Мусимо зазначити, що подібних признань було не одно і не два, а дуже велика скількість. Вони для нас не тільки приємні, бо підносять наше національне почуття; вони — ці признання — нам дуже корисні, бо показують, що в нашій роботі чужі люди цінять і на що звертають увагу.

Одначе значіння ювилею не лише в тім, що він підбив підсумки зроблено. Ні, ювилей академії знову й знову з особливим натиском висуває основне, кардинальне питання:

А як же бути далі?

Річ у тім, що, як то відомо, **чехословацька република, протримавши академію десять років на свої кошти, надалі уже примушена скинути зі свого буджету цей видаток.** Але при цім хоче бути доброзичливою для нас до кінця: не ліквідуючи та не руйнуючи цієї нашої високої школи, **уряд републики готовий передати її в повне користування української нації,** так би мовити, з цілим вивінуванням. Академія посідає добре улаштовані хемічні лябораторії, вповні упорядковані кабінети, як фізичний, мінеральоґічний, хліборобський, лісовий, гідротехніки, ґеодезії і т. д. Академія має дуже добре підібрану бібліотеку в 40,000 томів, нарешті ріжного іншого майна, всього на суму біля півтора міліона корон чеських, — і **все це залишається в нашому повному користуванню, наскільки українське суспільство потрапить так поставити справу, щоб академія існувала далі на наші національні засоби.** В противному разі, звичайно, все буде зліквідоване й майно відійде до тих, кому належить, себто до чехословацької републики.

(Кінець буде).

Національним ідеалом українського народу переймється дитина в Старому Краю тільки в „Рініа Школі". Тому піддержім завзято її змагання в її другому пів-столітті!

КРАСА УКРАЇНИ.

Як гарно убралась в цвіти Україна,
В зелень лісів, лугів, аж мініться,
В міріяди красок, а гень гора синя,
А в долині бистро річка веться.
Филюють збіжа. Маки і васильки
Визирають головками з жита,
Перепілка „підпіліть" що хвильки
Десь у вівсі співає укрита.
А там косар замашисто косить.
Густа трава в покоси валиться;
Пригріває і піт чоло росить,
А в мочарах чайка швидко веться.
Вечоріє і небо мініться,
Прибирає краску темно-синю,
І денеде зіронька зявиться,
А за горбом, немов жовта диня,
Місяченько усміхнений сходить
І серпанком земленьку вбирає.
А у горах вівчар на сопілці,
Тужно думу виграває.
Село в садах заховалось вдолі,
Лиш на церкві сріблом хрест ясніє;
Легкий вітрець повіває в полі,
І світ божий між зорями мріє.
Ах, ці зорі, молочна дорога,
Як розкішно густо небо вкрили!
Коли гляну, думаю про Бога,
І про наші людські слабі сили.
Яка гарна наша Україна
І якії чарівні ночі!
О, дай, Боже, щоб і воля була,
Щоб уздріли її наші очі!

Дм. Захарчук.

МОЯ ДОЛЯ.

Доле моя, доле, зрадилась мене;
Взялась мя в чужину, тай мучиш мене.
Неправду ти, доле, казала мені,
Що довго не буду тут на чужині.
Доле моя, доле, признаюсь тобі:
Не хочу умерти тут на чужині.
Прошу тебе, доле, пожалій мене,
Поверни в край рідний, де рідня живе,
Де батько і ненька, де брат і сестра,
Там мила Вкраїна, там рідна земля.
Там, де я родилась, нехай там умру,
На рідній Вкраїні навіки спічну.

Катерина Сарабун.

ДВА УКРАЇНСЬКІ МУЗИЧНІ ПІДРУЧНИКИ

Іван Левицький: **Основи теорії музики.** Львів, 1921. Накладом Михайла Таранька. Стор. 56. Зміст: Від видавця. 1. Звук (тон). 2. Нотне письмо. Ключі. 3. Ноти і павзи. 4. Такт. 5. Хроматичні знаки. 6. Про людські голоси. 7. Ґами (дурові ґами, мольові ґами, хроматична ґама). 8. Інтервали. 9. Музичні знаки, прикраси (мелізми), триль. 10. Темпо. 11. Динаміка. 12. Акорди. 13. Музичні форми. 14. Музичні вислови. 15. Транспозиція. 16. Про артистичне виведення.

Іван Левицький: **Популярна наука гармонії.** Львів, 1929. Накладом автора. Стор. 92. Зміст: Тризвук. Вязання акордів. Тризвуки дурової ґами. Тризвуки мольових ґам. Тризвуки в перевороті. Секстовий акорд. Кварт-секстовий акорд. Септімові акорди. Септімово-домінантовий акорд. Перевороти септімово - домінантового акорду. Побічні септімові акорди. Септімовий зменшений акорд. Нововий акорд. Ундецімові і терцдецімові акорди. Альтеровані акорди. Альтерація IV-го степеня через підвищення. Акорди II-го степеня. Акорди IV-го степеня. Альтерація II-го степеня через підвищення. Альтерація II-го степеня через обниження. Фальшива реляція. Цифрований бас. Функції акордів і каденци. Чужі (позагармонічні) ноти. Перехідні ноти. Випередні ноти. Побічні ноти. Опізнення. Свободи в уживанню опізнень. Лежача (педалова) нота. Модуляція. Про гармонізацію мельодії. Загальні замітки. Приміри анализи. Репетіторій.

Обі ці книжки написав український композитор Іван Левицький, професор музики й співу при українській державній семинарії у Львові.

Призначення першої з них, „Основи теорії музики", видно вже з самої її назви. Написана вона дуже приступно (і це її найбільша вартість) і не справляє ученикови ніяких труднощів. Хто має хоч трохи знання якогонебудь музичного інструменту (фортепян, скрипка, ґітара, клярнет і т. п.), то зрозуміє і вивчить музичну теорію без помочі вчителя. Це тому, що виклад п. Левицького дуже ясний і не томить читача зайвими дефініціями. Возьмім для прикладу уступ 4. з книжечки шан. автора п. з. „Такт". Тактування справляє деяким діріґентам чимало клопоту. Ще коли мається до діла з тактами простими, то пів біди; як же якийсь музичний твір написаний у такті зложеним — от тоді горе! Всю цю трудну на око справу п. Левицький вияснює успішно на неціліх 4 сторінках, і то вже включно з відповідними рисунками й нотними прикладами. Таксамо коротко, але просто і зрозуміло, переведене вияснення ґам (дурових і обох мольових). Всі музичні інтервали, ця есенція музичної теорії, що в практиці потрібна найбільше з усього, переведені та поназивані правильно й вияснені як слід відповідними нотними прикладами.

Уступ 12. „Акорди" й уступ 14. „Музичні вислови" — це наче вступні замітки до науки гармонії. Хто ці уступи прочитає, забажає познайомитися з читанням і зрозумінням музики не лише в поземім напрямі (мельодія), але й у напрямі вертикальним (акорди) а це — — як відомо — належить до науки гармонії. В уступі „Музичні вислови" є пояснення, що це таке фіґурація, поліфонія, контрапункт і фуґа. Уступ 13. „Музичні форми" вияснює наперед музичний мотив, музичне речення, музичний період і музичну форму (це все потрібне тим, що мають охоту компонувати якунебудь мельодію), а відтак подає назви ріжних музичних форм. Уступ 15. „Транспозиція" вияснює прикладами, що і як зробити тоді, коли комусь якась пісня є зависока або занизька.

Підручник „Популярна наука гармонії" написаний зовсім самостійно й ориґінально, без переписування чи перероблювання чужих подібних підручників. Це перша в нас цього роду праця і з неї повинні користати всі українські вчителі музики, або й ті, що музикою інтересуються. Виклад п. Левицького ясний, простий, справді популярний і зацікавлює читача так, що коли хто зачне цю книжечку читати, то мусить її поневолі докінчити. Уживання в гармонізації квартсекстового акорду автор пояснює такими влучними прикладами, яких не знайдете і в найбільших чужинецьких підручниках науки гармонії. Тесаме можна сказати і щодо пояснень та вживання септімових акордів.

Дуже займаючо й оригінально переведений уступ „Модуляція". Всі приклади переходу одної тонації в другу подані коротко й засадничо. „Всі повищі модуляційні взірці — каже автор на стор. 74 — мають значіння більше схематичне. В практиці пишеться модуляції дещо ширше, з деякими прикрасами". Та для початкуючого ученика такі взірці, які подав п. Левицький у своїм підручнику, може навіть ліпші й практичніші. Хто хоче знати більше, нехай студіює спеціяльні, обємисті учебники.

У цім підручнику є багато вправ. Одні з них мають за підставу басовий голос, до якого ученик має доробити три горішні голоси: сопран, альт і тенор. Другі вправи — це даний сопран (мельодія), до якого ученик має додати три інші голоси: альт, тенор і бас.

В цій книжечці є, на жаль, кілька друкарських помилок (в тексті і в музичних прикладах), але уважний читач сам їх легко виправить.

Автор написав свій підручник „Популярна наука гармонії", бажаючи заохотити цим нашим музиків до праці на полі нашої народньої музики. От що він пише, між іншим, в уступі „Загальні замітки":

„Українська народня музика, пребогата в своєрідні мотиви, чекає оброблення.

„Деякі західньо-европейські теоретики і творці підносять, що жерело їх музики, оброблене вже до тла, висихає. Очи їх звертаються до людових мотивів чужих народів, щоби знесилену творчість відмолодити.

„Чужинці можуть із мірилом і скальпелем у руці розсліджувати нашу пісню і її зверхню будову, але живчика ані душі її вони не відчують. Можуть вони ладнати з неї вдатні і гарно пристроєні манекіни, але живого сотворіння з неї не вигріють. Лише ми самі, яким у колисці співали нашу пісню, яку ми від дитини носимо в нашій груди, лише ми можемо її покликати до життя".

Коли би щире бажання шан. автора хоч у малій частині сповнилось, то це було би скромною нагородою п. Левицькому за його дарунок українській суспільности.

Осип Стеткевич.

Мод. Левицький.

ЛЮДИНА-ЗВІР

(Із збірки „Червоний Жах").

У Калішський табор інтернованих привезли партію повстанців. Вони перейшли польсько-український кордон, одбиваючись від большевицької кінноти, що тиснула їх — удесятеро більшими силами й приперла до кордону, мало — мало не оточивши. Поляки роззброїли їх і перевезли до наших інтернованих козаків.

Серед повстанців були ранені та хворі; їх помістили у шпиталь.

Один із цих хворих, велетень і міцний, як дуб, кашляв кровю й мав приморожені ноги.

Дивне обличча було у цього чоловіка: глибоке страждання, біль — не тіла, а душі, — поклали якісь особливі зморшки на молодому чолі. Хворому ще й трицяти літ не було. Чорні очі його світились особливим полиском, як то взагалі буває у сухітників; але іноді в тих очах зявлялося щось таке страшне, що погляду їх не могли видержувати навіть загартовані у всяких страхіттях козаки, що сто разів дивилися смерті в очі; а маленька сестра-жалібниця, чутлива й лагідна, просто таки боялася того погляду, аж здріґалася.

Зеленюк, — так звався той повстанець, — був небалакучий; він волів лежати, дивлючись на стелю, або сідав на ліжку, спустивши ноги і підперши голову руками, і сидів так годинами, дивлючись у землю. Він не оповідав про повстання; робив це за себе й за нього товариш його Сич, теж повстанець і теж приморожений на ноги, але здоровий на легені.

Одного дня хтось із хворих сказав, що до табору приїхала большевицька місія закликати охочих вертатися додому. Обіцяли амнестію всім, хто вернеться своєю охотою.

Зеленюк стрепенувся.

— А знайдуться такі охочі? — спитав він.

— Не багато, — відповів хтось із хворих. — З десяток може й набереться такої гидоти, що підуть лизати руки своїм катам.

— Вернувсяб і Зеленюк, — сказав Сич.

— Вернувсяб, як луна,—промовив Зеленюк глухим голосом, не вважаючи на те, що таких назвали оце тільки що „гидотою".

— Тілки він руки їм не лизав би, — додав Сич.

— У-у-у-г! — страшним стогоном простогнав Зеленюк, стиснувши голову кулаками.

Той стогін був такий страшний, нелюдський, що всі замовкли, а маленька сестра, що була при тій розмові, затремтіла.

— Зеленюк! — лагідно сказала вона своїм тихим сердечним голосом. — Ви не хвилюйтесь... Вам це шкодить... Нікуди ви не можете вертатися, бо у вас і ноги хворі... й легені теж... Не хвилюйтесь, бо це недобре.

Зеленюк підвів голову й подивився на неї довгим поглядом своїх дивних очей.

— Ох, сестричко! — промовив він, не то зітхнувши, не то застогнавши. — Ви... Чи ви можете знати?... Ви як та дитина... ви... Ох! — знову болючим стогоном вирвалося з його широких грудей — і він ізнову затулив лице руками.

У цих словах було стільки невимовного болю, що сестра заплакала й нахилилась над Зеленюком.

— Не хвилюйтесь, Зеленюк, прошу вас... Не треба, не можна...

Він ізнову подивився на неї, взяв у свою величезну руку її маленьку, як у дитини, ручку й зовсім іншим, сумним голосом промовив:

— Ох, сестричко!... Колиб я міг плакати так, як ви... — я був би щасливий...

Всі мовчали, бо всі почували, що в тій намученій душі діється щось страшне, жахливе.

Після вечері сестра принесла ліки, кому що було призначено, й, давши й Зеленюкові, що було треба, сіла коло нього на краєчку ліжка.

— Чого ви такий... сумний завжди, Зеленюк? — лагідно спитала вона. — У вас є горе якесь, — та в когож його нема тепер? А не всіж такі, як ви...

— Не знаю, сестричко, яке в кого горе; — звичайно у всякого воно є... А що вже в мене... Ех! — і він махнув рукою.

Помовчали. Нікому не було охоти починати сумну розмову. Почав сам Зеленюк.

— Був я колись, сестричко, людина, як усі... А тепер я не людина. Я — звір, як той вовк ... гірше за вовка. І вже до віку такий буду...

— І гнітить це мене, тяжким каменем гнітить... Хотів би знов бути людиною, та не можу... А зробили мене таким звірем люди. Ні, не люди, а звірі, гірші за вовків...

Він замовк і важко зітхнув.

— Коли вас це хвилює, Зеленюк, то не говоріть, — не треба, — сказала сестра.

— Це дурниця, сестро, — це нічого, коли рівняти з тим, що лишилося позаду.

Зеленюк сів на ліжку й підпер голову руками.

— Оце, сестричко, щоб ви знали, який я був колись і який став тепер, то я почну здалеку, — спокійно казав Зеленюк. — Я з Київщини. Коло Дніпра, де Тясьмин вливається, там наше село стояло. Тепер нема його: степок голий та осмалені димарі стремлять... А було колись так гарно й любо та тихо; — рай... Земелька була у нас, садки, худоба, рибу ловили. Не те, щоб дуже багаті були, а жили собі й біди не знали... Село невелике: всього двацять чотири двори. І то вам треба сказати: девятнацять дворів усе були Зеленюки а пять, окремим кутком — Горбатюки. Воно так буває у нас по деяких селах, що цілий куток одно назвище має.

Були й пани у нас, — не з таких багатих, а так собі: півтораста десятин мали, та млинок. Їх двір стояв край села.

Нас у батька було четверо, все хлопці. Я був найстарший.

Для всіх нас землі не вистарчилоб; то батько працював, що сили було, бо хотів прикупити землі. Нас усіх посилав у школу. Памятаю, казав нераз батько: — „З наукою, діти, не пропадете на світі, а без науки тяжко жити тепер. Колись то можна було й темному прожити, а тепер уже годі". І виховували нас дома у добрих звичаях. Інші люди ставили нас за приклад своїм дітям.

„Старого вшануй, — казав батько, — а малому кривди не роби. Сам був малий, то знаєш, як воно прикро, коли тебе дужчий покривдить. А будеш колись старший, то побачиш, як воно тяжко, коли молоде тобі в очі цвіркає". Памятаю, що я за гріх уважав би, колиб старому не вклонився або не послухав. І до праці привчав нас батько, щоб ніколи без діла не тинялись.

„Косу покинь чи ножа без діла, то й поржавіє тобі. Так і людина без діла зледачіє й доброго слова не варта буде".

Зеленюк зітхнув і помовчав хвилинку.

Саме перед війною взяли мене до війська, тринацятого року. Два роки був на війні. Шіснацятого року в Карпатах мене ранили у груди; саме тоді, коли почали нас Німці гнати. Мене ще встигли відвезти у шпиталь до Рівного й там я пролежав три місяці. Тоді пустили на рік на поправку.

(Кінець буде).

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

Українське Бюро в Лондоні подає такі відомости:

PRESS REVIEW.
(April, May).

June 15th, 1932.

The following Summary shows the more important articles referring to the Ukrainian Question which have appeared in the English Press during the months of April and May 1932, and follows the last Review issued by the Ukrainian Bureau in London which dealt with the months of February and March.

A steadily increasing amount of space is devoted to Ukrainian questions. It will be seen that the majority of articles deal with Ukraine under Soviet and many articles and letters have appeared dealing with the Dniester shootings of Ukrainian Refugees and the shortage of Food in Soviet Russia.

—o—

April 1st. **"Evening Standard"** — "Thunder from the Ukraine".

April 2nd. **"Times"** — "Livestock in Russia" — "Smaller State Farms" — "A New Policy."

April 2nd. **"Daily Worker"** — "Four Power War Plotters meet in London Next Week" — "War Conference of Generals of French Vassal States meets at Prague" — "National Government Leads."

April 4th. **"Morning Post"** — "Detention Camp Horror" — "70 Russian Fugitives Burned Alive" — "Guards unable to find Keys."

April 5th. **"Times"** — "Soviet Anxieties" (Leader Article).

April 5th. **"Times"** — "Soviet Farms" — "Fears for the Harvest."

April 5th. **"Daily Worker"** — "A Bad Easter Egg!" — "Clever Press Correspondent Caught Out."

April 8th. **"Daily Telegraph"** — "Flood Havoc in Roumania" — "Over 50 Peasants Drowned."

April 13th. **"Times"** — "Russian Transport" — "Grain Undelivered to Famine Districts."

April 15th. **"Times"** — The Soviet Commissariat of Agriculture authorised the enforcement of day and night ploughing in Ukraine. (News Item).

April 19th. **"Glasgow Evening Citizen"** — "Bread Shortage in Russia".

April 20th. **"Morning Post"** — "Russian Recruits for Far East" — "Ukraine Conscripts sent to Amur River".

April 21st. **"Manchester Guardian"** — Book Review "European Dictatorships."

April 25th. **"Times"** — "Turkish Official Visit to Odessa."

April 28th. **"Manchester Guardian"** — "The Ukrainian People" (News Item).

April 28th. **"Manchester Guardian"** — "The Late Mr. E. T. Scott" — "A Message of Sympathy" — "The Ukrainian People."

April 28th. **"Times"** — "Russian Food Prospects" — "A Deficiency of Bread" — "Why Workers Idle."

April 30th. **"Saturday Review"** — "Soviet and Ukraine."

April 1932. **"Labour Monthly"** — "A Working Class Writers' Journal from Polish Ukraine" — "Vikna," A Monthly Journal.

May 3rd. **"Times"** — Notification of death of Professor Julian Romanchuk. (News Item).

May 3rd. **"Morning Post"** — Notification of death of Professor Julian Romanchuk. (News Item).

May 4th. **"Daily Telegraph"** — Obituary Notice — Professor Julian Romanchuk.

May 3rd. **"Southport Visitor"** — "The Soviet Massacres."

May 6th. **"Daily Worker"** — "Soviet and the Ukraine" — "The facts about the Ukraine."

May 10th. **"Daily Express"** — "Shot at Prayer" — "Peasants massacred by Soviet Troops."

May 10th. **"Times"** — "Soviet and Peasant" — "A Promise of Free Trade."

May 16th. **"Manchester Guardian"** — "Soviet Grain Policy" — Backward Spring Sowing."

May 18th. **"Times"** — "New Soviet Trial" — "Causing the Death of 500 Rabbits."

May 19th. **"Times"** — "Red Rabbits" — "Another Five Year Plan."

May 20th. **"Manchester Guardian"** — "Russia's Food Shortage" — "Peasantry the Worst Sufferers" — "Causes of the Scarcity."

May 22nd. **"Sunday Times"** — "Refugees over the Dniester" — "Issues may be raised at Ottawa."

May 22. **"Sunday Times"** — "Russia's New Industrialism" — "Vast Workers in the Ukraine a Menace to Europe."

May 22nd. **"Sunday Times"** — "Russia and the East."

May 25th. **"Yorkshire Observer"** — Letter to Editor, "Soviet Butchery of Ukrainian Refugees" — "Worse than Tsarist Russia."

May 25th. **"Manchester Guardian"** — "Soviet's Vast Scheme" — "Defeating Drought" — "Millions of Acres for Wheat."

May 26th. **"British Weekly"** — Travellers report of the shortage of foodstuffs especially in Ukraine. (News Item).

May 27th. **"Manchester Guardian Weekly"** — "Russia's Food Shortage" — "Causes of the Scarcity."

May 27th. **"Yorkshire Observer"** — Letter to Editor, "Soviet Butchery."

May 28th. **"Yorkshire Observer"** — Letter to Editor, "Soviet Butchery."

May 28th. **"Belfast Telegraph"** — Letter to Editor, "Russian Barbarities."

May 29th. **"Sunday Times"** — "Ukraine Seeks Freedom" — "May Break Away from the Soviet" — "Western Ideas" — "Richest Country in Russia."

May 29th. **"The Observer"** — "Soviet Peasant Policy" — "Many Changes in New Decrees" — "Private Ownership" — "A Victory for Passive Resistance."

May 30th. **Morning Post"** — Letter to Editor, "20th Century Barbarism" — "Why Canada will raise Soviet Atrocities at Ottawa."

„ФІЛЬМА" ЗПЕРЕД 4,500 РОКІВ.

—o—

Один із грецьких письменників, котрий описував життя фараонів, оповідає, що один із членів славної династії казав вимальовувати на вигладжених камінних плитах ріжні епізоди зі свойого життя, які мали увіковічнити його славу й відвагу. Ці образи представляли його на колісниці, на який гнав він за ворогом. Вігник, коні й врешті сам володар були нарисовані на кожнім образі в іншій поставі, так, що коли хтось перебігав вздовж стіни, на котрій розміщено ці малюнки, то мав враження, що фараон дійсно жене вперед на свойому боєвому возі. Це був би первовзір нинішньої фільмової стрічки.

Ціле це оповідання грецького письменника видавалося зпочатку прямо неймовірним, бо ні один з археольогів не відкрив таких мальовил.

В останніх часах кілька учених робили розкопки коло місцевости Бені-Гассан, положеної 150 миль на полудне від Каіра. Знайшли вони там цілу низку могил знатних Єгиптян, що жили яких 2,800 років до Хр. У їхніх гробницях натрапили якраз на подібні рисунки, про які писав оцей грецький письменник.

На камінних плитах могил у Бені-Гассан є саме намальовані сцени з життя старинних мешканців Кимії. Ці образи в дивний спосіб нагадують нам нинішню фільму. І так на одній із стін на сотні окремих, побіч себе уставлених, мальовил є представлені поодинокі моменти боротьби двох змагунів. Коли око скоренько перебігає по цих образках, то мається враження, що ці люди направду між собою борються.

На інших стінах намальовані сцени з щоденного життя Єгиптян, тобто праця рільників, ремісників, а врешті лови, в яких небіщик, котрого тлінні останки спочивають у цій гробниці, виступає завсіди на першому пляні. Довкола кожної картини є гієрогліфи, з котрих можна відчитати історію життя покійника.

Слід підмітити ще й те, що археольоги, які відкрили кладовище в Бені-Гассан, не знайшли ні в одній гробниці намальованих постатей богів-опікунів. Мабуть аристократи цієї країни воліли заживати приємностей посмертного життя без опіки богів.

Ямб.

Жінка (до чоловіка): Як ти вернувся до дому, годинник бив другу.

Чоловік: Помиляєшся, дорогенька, годинник хотів бити дванацяту, та я задержав його, щоби тебе не збудив.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана вдова по померлім члені У. Н. Союза, Павлі Похмурському, складаю подяку У. Н. Союзови за скоре виплачення посмертного по моїм чоловіку в сумі $500, як також за допомогу, котру нам уділено з фонду запомогового в часі довгої недуги мого мужа.

Таксамо дякуємо Тов. ім. Тараса Шевченка і його урядникам та членам, що так щиро помагали мені фінансово, як і за чисельну участь у похороні. Прийміть від нас отсю скромну подяку. Нехай це буде одно більше свідоцтво, що жадна чужа організація чи асекурація не дорівняє нашому дорогому Батькови У. Н. Союзови. Я кличу до приступлення до Союза все українське жіноцтво.

Анна Похмурська, вдова й діти.

—o—

Ми, нижче підписані члени Товариства „Запорозька Січ", від. 155 У. Н. Союза, складаємо щиру подяку Головному Урядови за скоре виплачення нам посмертного в сумі $400 по нашій бл. п. доні Йосифині Ковальчук. Покійна була членицею Молодечого Департаменту всього шість літ.

Кличемо тих родичів, котрі ще не мають своїх дітей в У. Н. Союзі, щоби вписали своїх дітей, щоб не було запізно, бо ніде не дістанете такої посмертної суми за 25 ц. на місяць, як в У. Н. Союзі.

Олекса і Софія Ковальчук, родичі,

Перт Амбой, Н. Дж.

ЖАРТИ.

Міліонер на публичному вічу промовляє до товпи: Я прийшов до цієї країни без сорочки на хребті, а тепер маю два міліони...

Голос із товпи: Ей, чолові че, таж ти до смерти не зносиш тих два міліони сорочок!

Яке їхало, таке здибало.

„Цей Федь Грицишин не має нічого до роботи, як цілий день сидіти на колодах, пакати люльку та точити баляси".

„А з ким же то він так усе базикає?"

—„Та зі мною"...

—o—

Труднощі.

— Вертаюся з Англії.
— Довго там були?
— Цілий тиждень.
— Чи мали ви які труднощі зі своєю англійщиною?
— Я ні, зате Англійці мали.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(74)

Нарешті вчувся радісний крик леґіонерів цезаря. Вони бачили, як частина стіни в підземеллю Тарзана обвалилася й розкрила для них отвір. Леґіонери перестали кидати камінням, а натомісць стисло лавою пішли в наступ. Тарзан рішив, що тепер настав час для контранаступу, щоб вирватися з цього задушливого підземелля. Він звернувся до малп з приказом: „Спини їх, Зуто! Вбивай тих людей, Ґояде! Вперед на них!"

Малпи люто кинулися на ворогів. Перші дві з них упали під ударами леґіонерських спис, зате останні дібралися до перших леґіонерів і в страшний спосіб почали їх мордувати. Напад малп був несподіваний. Леґіонери нарешті не витримали й почали відступати. Тарзан наказував своїм малпам: „За ними! Вперед!" Звертаючись до своїх товаришів по підземеллю, Тарзан скомандував перебігати в напрямі до входу в цезарову палату.

В той час, як Тарзан з частиною гляділторів керував малпами й разом з ними бився з леґіонерами, Максімус Преклярус, Казіюс Гаста та Сецілюс Метелюс повели решту гляділторів та всіх тих, що були з Тарзаном, через невелике подвіря до цезарової палати. В той час Тарзан відбивав контранаступи леґіонерів та старався захопити в свої руки метавку і таран, якими леґіонери бомбардували стіни Тарзанового місця заховання.

Тарзан бачив, що Мпінґу вже перебіг подвіря й опинився перед входом до передпокоїв цезарової палати. Тепер треба всім відходити туди, щоб через палату вибратися на вулицю, звідки лекше вратуватися від переслідування леґіонерів. Вже більшість Тарзанових товаришів вступила в передпокої палати, пробиваючись через внутрішню цезарську сторожу до престольної салі. Відходячи в середину палати, Тарзан почув крик осторогі.